

Το τέλος των δημόσιων υπαίθριων συναθροίσεων και η θεσμική ακύρωση των συλλαλητηρίων. Ένα ακόμη θανάσιμο πλήγμα στην Δημοκρατία.

Του Δημητρίου Νικ. Δασκαλάκη, Δικηγόρου Αθηνών.

«Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα του συνέρχεσθαι ησύχως και αόπλως, μόνον εις τα δημοσίας συναθροίσεις δύναται να παρίσταται η Αστυνομία. Αι εν υπαίθρω συναθροίσεις δύνανται να απαγορευθώσιν, ως αν εκ τούτων επίκηται κίνδυνος εις την δημοσίαν ασφάλειαν».

Άρθρο 10 του Συντάγματος του 1864, στο οποίο κατοχυρώνεται **για πρώτη φορά** το δικαίωμα του συνέρχεσθαι στην Ελλάδα.

Με τον νόμο 4703/2020 «Δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις και άλλες διατάξεις» (Φ.Ε.Κ.131Α/10-7-2020), σε συνδυασμό με το Προεδρικό Διάταγμα υπ. αριθμ. 73/2020 «Ρύθμιση δημοσίων υπαίθριων συναθροίσεων» (Φ.Ε.Κ. 167Α/7-9-2020) που εκδόθηκε δυνάμει ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης που χορηγήθηκε με το άρθρο 14 του Ν. 4703/2020, **η ελληνική πολιτεία για πρώτη φορά μετά το 1971** (περίοδος κατά την οποία η δικτατορία των συνταγματαρχών μεσουρανούσε στην πατρίδα μας) και εν μέσω πανδημίας του κορωνοϊού, **καθόρισε το θεσμικό νομικό πλαίσιο** στο οποίο ορίζονται και εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις, οι κανόνες και οι διαδικαστικές λεπτομέρειες για την άσκηση του συνταγματικού δικαιώματος, **της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης**, το οποίο προβλέπεται και κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 του Συντάγματος.

Το κείμενο της συνταγματικής διάταξης (άρθρο 11 Σ) στο οποίο προβλέπεται το δικαίωμα της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης ή δικαίωμα του συνέρχεσθαι, έχει ως ακολούθως: «1. Οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα να συνέρχονται ήσυχα και χωρίς όπλα. 2. Μόνο στις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις μπορεί να παρίσταται η αστυνομία. Οι υπαίθριες συναθροίσεις

μπορούν να απαγορευτούν με αιτιολογημένη απόφαση της αστυνομικής αρχής γενικά, αν εξαιτίας τους επίκειται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια, σε ορισμένη δε περιοχή, αν απειλείται σοβαρή διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής ζωής, όπως νόμος ορίζει».

Στο άρθρο 11 του Συντάγματος, όπως επίσης και στο άρθρο 11 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Ε.Σ.Δ.Α.) κατοχυρώνεται το δικαίωμα της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης (ή δικαίωμα του συνέρχεσθαι), δηλαδή αναγνωρίζεται από την ελληνική συνταγματική τάξη αλλά αποτυπώνεται επίσης με σαφήνεια και σε διεθνή νομικά κείμενα με υπερνομοθετική ισχύ, **το δικαίωμα της ειρηνικής συγκέντρωσης και διαδήλωσης, ως θεμελιώδης έκφραση της συλλογικής δράσης του ανθρώπου, ως μέλους του κοινωνικού συνόλου**, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος.

Πρόκειται επομένως για ένα ατομικό δικαίωμα, που ασκείται όμως σε συνάρτηση με άλλους ανθρώπους και ως εκ τούτου συνιστά δικαίωμα **πολιτικής συμμετοχής και συλλογικής έκφρασης**, για την προστασία του οποίου απαιτείται να υπάρχουν αυξημένες ασφαλιστικές δικλίδες που θα εμποδίζουν τον δραστικό περιορισμό του.

Ως διαδήλωση νοείται η οργανωμένη ή αυθόρμητη συγκέντρωση και κινητοποίηση προσώπων, ή η πορεία διαμαρτυρίας, με σκοπό **την δημόσια και ειρηνική έκφραση και γνωστοποίηση** της διαφωνίας, αγανάκτησης και δυσαρέσκειας των συμμετεχόντων εν σχέσει προς ένα ζήτημα εθνικού, πολιτικού, κοινωνικού ή θρησκευτικού ενδιαφέροντος, η οποία συνήθως ολοκληρώνεται με την επίδοση ψηφίσματος στους αρμόδιους φορείς, με σκοπό την προβολή και την ικανοποίηση των αιτημάτων και διεκδικήσεων.

Η δημόσια υπαίθρια ειρηνική συνάθροιση, **ως θεμελιώδες δικαίωμα συλλογικής έκφρασης, είναι στενά συνυφασμένη με τους εθνικούς και κοινωνικούς αγώνες των πολιτών** και αποκτά ιδιαίτερη βαρύτητα και αξία σε εποχή πολιτικοοικονομικής κρίσης, καταρράκωσης του δημοκρατικού πολιτεύματος και απαξίωσης των θεσμών και αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση του λαού, ώστε οι μαζικές ειρηνικές

διαδηλώσεις και τα συλλαλητήρια να αποτελέσουν **τον κρίσιμο και ουσιώδη κοινωνικό παράγοντα που θα επηρεάσει καταλυτικά και θα μεταβάλλει την κυβερνητική πολιτική**, προκειμένου να αποτραπεί κάθε δυνητικός ή άμεσος κίνδυνος που ορθώνεται απειλητικά και θέτει υπό αμφισβήτηση την εθνική υπόσταση και κυριαρχία καθώς και τις δημοκρατικές ελευθερίες.

Ως εκ τούτου το δικαίωμα του συνέρχεσθαι αντιμετωπίζεται διαχρονικά με **ιδιαίτερη καχυποψία και αντιπάθεια** από τους κρατούντες που έπασχαν ή πάσχουν **από πολιτικό αυταρχισμό και ολοκληρωτικό αλληθωρισμό** και αναζητούν πάντοτε νομιμοφανείς λόγους ή εύλογες προφάσεις, ώστε να περιστείλουν την ελεύθερη και ανεμπόδιστη άσκηση του **θέτοντας τον λαό στο περιθώριο των πολιτικών εξελίξεων** και βάζοντας φραγμό σε μια από τις κορυφαίες εκδηλώσεις ελεύθερου δημοκρατικού φρονήματος εκ μέρους των πολιτών.

Αξίζει να τονιστεί με έμφαση ότι κατά την διάρκεια της διαχείρισης της οξείας υγειονομικής κρίσης και των πολλαπλών δυσμενών συνεπειών που επέφερε στην κοινωνική και οικονομική ζωή της πατρίδας μας, η ελληνική κυβέρνηση **επέδειξε ύποπτη σπουδή, καθώς την ώρα που η κοινή γνώμη είχε στραμμένη την προσοχή της στην καταπολέμηση της πανδημίας του κορωνοϊού**, έσπευσε χωρίς να μεσολαβήσει επαρκής χρόνος για την διεξαγωγή δημόσιας διαβούλευσης με τους θεσμικούς φορείς, να κινήσει την νομοθετική διαδικασία για την έκδοση ενός εκτελεστικού του άρθρου 11 του Συντάγματος νόμου, **που δέχθηκε από την πρώτη στιγμή την έντονη αμφισβήτηση και ήγειρε σοβαρές ενστάσεις αντισυνταγματικότητας**.

Από καμία κυβέρνηση της μεταπολίτευσης μέχρι και σήμερα, δεν είχε εκδοθεί ειδικός ρυθμιστικός νόμος που να καθορίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους για την άσκηση του δικαιώματος του συνέρχεσθαι και διατηρούνταν τυπικά σε ισχύ οι νομοθετικές ρυθμίσεις που είχαν θεσπιστεί τον καιρό της χούντας (αν και ορισμένες διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος «Περί Δημοσίων Συναθροίσεων» με αριθμό 794/1971 θεωρήθηκαν σιωπηρά κατηργημένες, ως αντισυνταγματικές, κατά την συνδυαστική εφαρμογή των συνταγματικών διατάξεων 111 παρ. 1 και 112 παρ. 1) και η νομοθετική αυτή εκκρεμότητα πέντε δεκαετιών θεωρήθηκε ότι είναι η προσφορότερη χρονική στιγμή να

διευθετηθεί εν μέσω της πανδημίας του κορωνοϊού και της προϊούσας πολιτικής και κοινωνικής αποσύνθεσης!

Πρέπει να σημειωθεί ότι η άρση της επί πεντηκονταετία σχεδόν (από το 1971) νομοθετικής εκκρεμότητας για την δημιουργία ενός θεσμικού νομικού πλαισίου που θα διέπει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμμετεχόντων σε μια δημόσια υπαίθρια συνάθροιση, **ασφαλώς και δεν μπορεί να πιστωθεί στην συνταγματική ευαισθησία της κυβέρνησεως του κ. Μητσοτάκη, δεδομένου ότι δεν είναι υποχρεωτική η έκδοση εκτελεστικού του άρθρου 11 του Συντάγματος νόμου** καθώς σε όλο το προηγούμενο χρονικό διάστημα (δηλ. πριν από την νομοθέτηση του υφισταμένου νομικού πλαισίου) η άσκηση του δικαιώματος του συνέρχεσθαι λειτούργησε σε γενικές γραμμές με πολύ ικανοποιητικό τρόπο (εξαιρώντας φυσικά τις διαδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά την τελευταία δεκαετία των μνημονίων στις οποίες πατάχθηκε το δημοκρατικό και πατριωτικό φρόνημα του λαού, από τις αστυνομικές δυνάμεις, με την ρίψη επικίνδυνων χημικών ουσιών σε άοπλους και ειρηνικούς συγκεντρωμένους πολίτες), ώστε να εκλείπει η ανάγκη νομοθέτησης ειδικού ρυθμιστικού πλαισίου.

Εκ της μακροχρόνιας απουσίας θεσμικού πλαισίου, συνάγεται ότι όλες οι κυβερνήσεις της χώρας θεώρησαν (και δικαίως) **ότι η συνταγματική διάταξη του δικαιώματος του συνέρχεσθαι μπορεί να λειτουργήσει και χωρίς την έκδοση εκτελεστικού του Συντάγματος νόμου**, ώστε η προστασία του εν λόγω δικαιώματος να **μεγιστοποιείται** στο μέτρο που παρέχεται μόνο σε συνταγματικό επίπεδο.

Συνακόλουθα η ίδια η πραγματικότητα μας προτρέπει να προβούμε στην εξής διαπιστωτική επισήμανση: Η δικτατορία των συνταγματαρχών και η κυβέρνηση του κ. Μητσοτάκη και μόνο αυτές έκριναν αναγκαία την ύπαρξη θεσμικού νομικού πλαισίου που να ρυθμίζει τις προϋποθέσεις και τους όρους για την άσκηση του συνταγματικού δικαιώματος της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης.

Μέχρι την θέσπιση από την παρούσα κυβέρνηση του ως άνω θεσμικού πλαισίου, **ο μοναδικός ρυθμιστικός, περί δημοσίων συναθροίσεων**

νόμος που ίσχυε στην πατρίδα μας, ήταν το νομοθετικό διάταγμα της χούντας των συνταγματαρχών 794/1971 «περί δημοσίων συναθροίσεων» το οποίο καταργήθηκε ρητά από την «δημοκρατική» ελληνική πολιτεία μόλις το 2020, με το άρθρο 22 παρ. 2 του Ν. 4703/2020 σε συνδυασμό με την έναρξη της ισχύος του προεδρικού διατάγματος 73/2020, που αντικατέστησε ή κατά το ορθότερο επικαιροποίησε επί το αυστηρότερο το προηγούμενο χουντικό νομοθετικό πλαίσιο, διατηρώντας δυστυχώς την πολιτική φιλοσοφία της διάλυσης των δημόσιων υπαίθριων συναθροίσεων καθώς και πολλές από τις αντισυνταγματικές του διατάξεις.

Με το ως άνω θεσμικό πλαίσιο η ελληνική κυβέρνηση **εισήγαγε νομοθετικές διατάξεις έκδηλης αντισυνταγματικότητας** και θέσπισε κανόνες που ναρκοθετούν και δυσχεραίνουν την ελεύθερη και ανεμπόδιστη άσκηση του δικαιώματος της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης, **επιχειρώντας να φιμώσει την συλλογική έκφραση του ελληνικού λαού.**

Σύμφωνα με το υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, οι προϋποθέσεις, οι όροι και οι κρίσιμες διατάξεις που διέπουν την οργάνωση και την λειτουργία των δημόσιων υπαίθριων συναθροίσεων, είναι συνοπτικά οι ακόλουθες:

1) Πρέπει να **υπάρχει ένα φυσικό πρόσωπο** που καλείται **«Οργανωτής»** ή ο νόμιμος εκπρόσωπος του νομικού προσώπου ή ένωσης προσώπων που απευθύνει πρόσκληση προς το ευρύ κοινό για συμμετοχή σε δημόσια υπαίθρια συνάθροιση. (Άρθρο 2 παρ. 8 του Ν. 4703/10-7-2020)

Ο οργανωτής δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης **υπέχει αστική ευθύνη προς αποζημίωση** για κάθε βλάβη της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της ιδιοκτησίας των συμμετεχόντων στη δημόσια υπαίθρια συνάθροιση. (Άρθρο 13 παρ. 2 του Ν. 4703/10-7-2020)

2) Η προηγούμενη **υποχρεωτική έγγραφη ή ηλεκτρονική αναγγελία και γνωστοποίηση πριν 48 ώρες τουλάχιστον, από την πραγματοποίηση της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης**, της προθέσεως του «οργανωτή» να καλέσει το ευρύ κοινό ή ομάδες προσώπων να συμμετάσχουν σε δημόσια

υπαίθρια συνάθροιση, σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο. **Η γνωστοποίηση** περιλαμβάνει οπωσδήποτε τα στοιχεία της ταυτότητας και επικοινωνίας του οργανωτή, τον σκοπό, τον ακριβή τόπο και τον χρόνο έναρξης και λήξης της συνάθροισης, το προτεινόμενο δρομολόγιο προκειμένου για κινούμενη συνάθροιση. (Άρθρο 3 παρ. 1 και 2 του Π.Δ. 73/7-9-2020 συνδυαστικά με το άρθρο 3 παρ. 1 και 2 του Ν. 4703/10-7-2020)

3) **Δυνατότητα απαγόρευσης ακόμη και της γνωστοποιηθείσας δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης** με αιτιολογημένη απόφαση του αρμόδιου **Γενικού Αστυνομικού Διευθυντή**, με την σύμφωνη γνώμη του οικείου προέδρου πρωτοδικών που παρέχεται το αργότερο έως είκοσι τέσσερις (24) ώρες πριν από την έναρξη της συνάθροισης και με την απλή γνώμη των οικείων Δημάρχων, αν συντρέχουν οι ακόλουθες περιπτώσεις **α)** επάπειλείται σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια ασφάλεια, λόγω ιδιαιτέρως πιθανής διάπραξης σοβαρών εγκλημάτων ιδίως κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας, της ιδιοκτησίας και της πολιτειακής εξουσίας και **β)** απειλείται σοβαρή διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής ζωής σε ορισμένη περιοχή. (Άρθρο 8 παρ. 1 α και β του Π.Δ. 73/7-9-2020 σε συνδυασμό με το άρθρο 7 του Ν. 4703/10-7-2020)

Η απόφαση απαγόρευσης ή επιβολής περιορισμών σε επικείμενη γνωστοποιηθείσα δημόσια υπαίθρια συνάθροιση **κοινοποιείται στον οργανωτή δώδεκα (12) τουλάχιστον ώρες πριν από την πραγματοποίησή της.** (Άρθρο 7 παρ. 2, εδαφ. β' του Π.Δ. 73/7-9-2020)

Για τη λήψη της απόφασης απαγόρευσης **γνωστοποιηθείσας** δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης λαμβάνονται υπόψη ιδίως: (α) **ο εκτιμώμενος αριθμός των συμμετεχόντων**, (β) η περιοχή πραγματοποίησής της και (γ) ο βαθμός επικινδυνότητας αυτής ως προς την πιθανότητα διάπραξης σοβαρών εγκλημάτων και διατάραξης της κοινωνικοοικονομικής ζωής. (Άρθρο 8 παρ. 2 του Π.Δ. 73/7-9-2020 και άρθρο 7 παρ. 4 του Ν. 4703/10-7-2020).

4) **Δυνατότητα διάλυσης ακόμη και της δημόσιας αυθόρμητης ή έκτακτης υπαίθριας συνάθροισης**, στην περίπτωση κατά την οποία οι συμμετέχοντες σε αυτήν δεν ορίσουν φυσικό πρόσωπο ως οργανωτή. Στην

περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την υποχρέωση ορισμού οργανωτή, η αρμόδια αστυνομική αρχή δύναται να προβεί στην διάλυση των εν λόγω συναθροίσεων. (Άρθρο 3 παρ. 5 του Π.Δ. 73/7-9-2020 σε συνδυασμό με το άρθρο 3 παρ. 3 του Ν. 4703/10-7-2020).

Σύμφωνα με τους ορισμούς του νόμου, ως «αυθόρμητη» δημόσια υπαίθρια συνάθροιση» νοείται εκείνη που πραγματοποιείται χωρίς την προηγούμενη συνεννόηση ή πρόσκληση, με αφορμή την επέλευση συγκεκριμένου αιφνίδιου γεγονότος κοινωνικής σημασίας, ενώ ως «έκτακτη» δημόσια υπαίθρια συνάθροιση νοείται εκείνη η συνάθροιση που πραγματοποιείται ένεκα απρόβλεπτου, τρέχοντος ή επικείμενου γεγονότος, χωρίς να τηρηθούν οι διατυπώσεις γνωστοποίησης.

5) Υλοποίηση απόφασης διάλυσης της εν εξελίξει ευρισκομένης δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης από τον επικεφαλής της αστυνομικής αρχής, χωρίς τις εγγυήσεις και την παρουσία των εκπροσώπων της δικαστικής αρχής, αν α) πραγματοποιείται χωρίς να έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις γνωστοποίησης β) πραγματοποιείται παρά την έκδοση απόφασης απαγόρευσης γ) οι συμμετέχοντες δεν συμμορφώνονται προς τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν και δ) μετατρέπεται σε βίαιη με τη διάπραξη σοβαρών αξιόποινων πράξεων (Άρθρο 10 παρ. 2 εδαφ. γ' και άρθρο 10 παρ.3 του Π.Δ. 73/7-9-2020, σε συνδυασμό με το άρθρο 9 του Ν. 4703/10-7-2020).

Σύντομος σχολιασμός των επίμαχων διατάξεων του θεσμικού νομικού πλαισίου για την διεξαγωγή δημόσιων υπαίθριων συναθροίσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Συντάγματος, συστατικό στοιχείο έκφρασης και υλοποίησης του δικαιώματος της δημόσιας υπαίθριας ειρηνικής συνάθροισης είναι η δυνατότητα των συμμετεχόντων να καθορίζουν οι ίδιοι τον τόπο, τον χρόνο, το είδος και το περιεχόμενο της διαδήλωσης, του συλλαλητηρίου ή της κινητοποίησης τους, χωρίς να τίθεται ως διαδικαστική προϋπόθεση για την απόλαυση του εν λόγω συνταγματικού δικαιώματος, η εκ των προτέρων έγγραφη ή ηλεκτρονική γνωστοποίηση ή αναγγελία στην οικεία αστυνομική αρχή, της

προθέσεως τους για την πραγματοποίηση της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης.

Το περιεχόμενο του δικαιώματος του συνέρχεσθαι **δεν μπορεί να εξαρτηθεί από την απαίτηση του νομοθέτη για προηγούμενη αναγγελία** προς τις αρχές, είτε από οποιαδήποτε εγκριτική απόφαση της αστυνομικής αρχής.

Η δημόσια υπαίθρια συνάθροιση **συμπυκνώνει την ελευθερία των πολιτών**, ως μελών του κοινωνικού συνόλου, να συγκεντρώνονται, να συνομιλούν, να ανταλλάσσουν γνώμες και ιδέες και να καταλήγουν σε κοινές αποφάσεις. (Όλα αυτά φυσικά μπορεί να συμβαίνουν ακόμη και **χωρίς προσunenνόηση, δηλ. αυθορμήτως**. Μάλιστα η αυθόρμητη συνάθροιση έχει πολύ μεγαλύτερη αξία σε σύγκριση με την προσunenνοημένη, διότι αποδεικνύει ότι ένας ικανός αριθμός πολιτών έτυχε να σχηματίσει την ίδια άποψη ως προς την αναγκαιότητα της δημόσιας διαμαρτυρίας του! **Οι αυθόρμητες ενέργειες είναι πάντοτε οι περισσότερες γνήσιες**. Κι όμως η κυβέρνηση επιδιώκει να πλήξει ακόμη και την γνήσια αυτή έκφραση πολιτικής διαμαρτυρίας!).

Ως εκ τούτου **κρίνεται αντισυνταγματική η επιβολή υποχρεώσεως δηλώσεως** (αναγγελίας ή γνωστοποιήσεως) για κάθε συγκέντρωση διαμαρτυρίας, για κάθε διαδήλωση ή συλλαλητήριο, αφού θα κατέληγε στην πράξη σε τέτοια συρρίκνωση και εξασθένηση του δικαιώματος του συνέρχεσθαι, ώστε **να θίγεται ο πυρήνας μιας συνταγματικής ελευθερίας που συνιστά την θεμελιώδη έκφραση της συλλογικής δράσης και αγώνα ενός λαού**.

Παρατηρούμε επομένως να επιβάλλεται η υποχρεωτικότητα της δηλώσεως αναγγελίας προς την αστυνομική αρχή για την απόλαυση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος, δηλ. της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης, **όπως αντιστοίχως επιβάλλεται και η κραυγαλέα αντισυνταγματική υποχρεωτικότητα της δηλώσεως αναγγελίας για να ασκηθεί το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας και μετακίνησης** το οποίο συνιστά ειδικότερη πτυχή του ατομικού δικαιώματος της προσωπικής ελευθερίας που προβλέπεται και αναγνωρίζεται στο άρθρο 5 παρ. 3 του Συντάγματος.

Δηλαδή το πατερναλιστικό και εν εξελίξει ολοκληρωτικό κράτος επιβάλλει στους πολίτες του, ως αναγκαίο όρο, για την απόλαυση των συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών τους δικαιωμάτων, την προηγούμενη αναγγελία τους.

Αντί επομένως το κράτος να μεριμνά για την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου, ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου (άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος) **επιδιώκει τον έλεγχο και την παρακολούθηση των πολιτών με την θέσπιση της υποχρεωτικής επιβολής δηλώσεως γνωστοποίησης.** (Άραγε, πόσο δημοκρατικό μπορεί να είναι ένα πολίτευμα, αφ' ης στιγμής **το κράτος θέλει να επιτηρεί διαρκώς τους πολίτες του:** π.χ. όταν βγαίνουν από το σπίτι τους, όταν θέλουν να συναθροισθούν δημοσίως, αλλ' ακόμη κι όταν απλώς θέλουν να πάνε στο πανεπιστήμιο, όπου εφεξής μελετάται να υπάρχουν αστυνομικές δυνάμεις επιτήρησης;).

Σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 11 του Συντάγματος, παρέχεται η δυνατότητα στην αστυνομική αρχή, υπό ορισμένες συνθήκες, με αιτιολογημένη απόφασή της, να απαγορεύσει τις δημόσιες υπαίθριες συναθροίσεις, αν εξαιτίας τους επίκειται σοβαρός κίνδυνος για την δημόσια ασφάλεια ή αν απειλείται σοβαρή διατάραξη της κοινωνικοοικονομικής ζωής.

Ωστόσο τούτο **δεν δύναται να ισοδυναμεί με την έκδοση «λευκής επιταγής» προς τον κοινοβουλευτικό νομοθέτη να επιβάλλει ανεπίτρεπτους και αθέμιτους περιορισμούς, κατά την άσκηση των συνταγματικών δικαιωμάτων, όπως είναι το σύστημα της προηγούμενης αναγγελίας και γνωστοποίησης, με αποτέλεσμα το δικαίωμα της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης να αποδυναμώνεται δυσανάλογα και εν τέλει να εκφυλίζεται στις συμπληγάδες της αστυνομικής γραφειοκρατίας,** αφού για να είναι νόμιμη μια συγκέντρωση προσώπων, μια διαδήλωση, ή ένα συλλαλητήριο για ένα μείζον εθνικό ή κοινωνικό θέμα, θα απαιτείται όχι μόνο η προηγούμενη αναγγελία της συγκέντρωσης αλλά και η ρητή άδεια έγκρισης της οικείας αστυνομικής αρχής.

Οι πολίτες ουσιαστικά θα είναι ανυπεράσπιστοι σε κάθε μορφή αστυνομικής αυθαιρεσίας και ανήμποροι να απολαύσουν τις συνταγματικές τους ελευθερίες που προϋποθέτουν την συλλογική έκφραση και δράση.

Ως εκ τούτου η πρόβλεψη του νόμου **ότι κάθε δημόσια υπαίθρια συνάθροιση που δεν γνωστοποιείται θα διαλύεται** (άρθρο 9 παρ.1 εδαφ. δ' του Ν. 4703/10-7-2020) είναι όχι μόνο άστοχη αλλά **συνιστά επιπλέον απόδειξη της ολοκληρωτικής νοοτροπίας και αντίληψης των κυβερνώντων και πάσχει αντισυνταγματικότητα.**

Δυστυχώς θεσπίζονται τόσο αυστηρά κριτήρια, ως προϋποθέσεις, για την ελεύθερη άσκηση του δικαιώματος της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης που καταλήγουν μοιραία στο δραστικό περιορισμό του, αν όχι στην de facto αναίρεσή του.

Η αυθόρμητη συνάθροιση επιτρέπεται μεν αλλά δύναται να διαλυθεί εν τη γενέσει της! Τίθεται εκ της νομοθετικής διατάξεως (άρθρο 3 παρ. 5 του Π.Δ. 73/7-9-2020 σε συνδυασμό με το άρθρο 3 παρ. 3 του Ν. 4703/10-7-2020), ως όρος (**conditio sine qua non**, ήτοι ως θεμελιώδης προϋπόθεση για την λειτουργία μιας αυθόρμητης δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης, ο ορισμός οργανωτή. Η μη συμμόρφωση προς τον όρο αυτό, συνεπάγεται την διάλυσή της από την αστυνομία. Ο ορισμός οργανωτή «εφόσον οι υφιστάμενες συνθήκες το επιτρέπουν» **συνιστά αόριστη νομική έννοια** και θα επαφίεται στην **υποκειμενική κρίση του εκάστοτε επικεφαλής της αστυνομικής δύναμης**, ο οποίος θα **αποφασίζει ανέλεγκτα** ότι πάντοτε εκ των υφισταμένων συνθηκών επιτρέπεται ο ορισμός οργανωτή και ως εκ τούτου η αδυναμία συμμόρφωσης των αυθορμήτως συναθροιζομένων προς την επιτακτική υπόδειξη της αστυνομίας «για ορισμό οργανωτή» θα συνεπάγεται την αυτοδίκαιη διάλυσή της.

Η πρόβλεψη αυστηρών και πολλαπλών προϋποθέσεων και κριτηρίων, όπως η προηγούμενη υποχρεωτική αναγγελία και γνωστοποίηση στις αστυνομικές αρχές κάθε συγκέντρωσης, διαμαρτυρίας, διαδήλωσης ή συλλαλητηρίου, η **δυνατότητα απαγόρευσης ακόμη και της γνωστοποιηθείσης δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης, με την απλή γνώμη της αστυνομίας,**

κοινοποιούμενη 12 μόλις ώρες πριν από την προγραμματισμένη πραγματοποίησή της, (Άρθρο 7 παρ. 2, εδαφ. β΄ του Π.Δ. 73/7-9-2020) θα έχει ως συνέπεια να ακυρώνεται με θεσμικά ανάληγτο τρόπο μια δημόσια υπαίθρια συνάθροιση που μπορεί να προετοιμάζεται επί μήνες.

Επομένως με την πιο πάνω ανεπίτρεπτη μεθόδευση **φαλκιδεύεται η ελεύθερη άσκηση του δικαιώματος του συνέρχεσθαι** και ναρκοθετείται η οργάνωση και η διεξαγωγή των μεγάλων συγκεντρώσεων και συλλαλητηρίων, δεδομένου ότι μέχρι και 12 ώρες πριν από την πραγματοποίησή τους, **θα βρίσκονται κυριολεκτικά «στον αέρα»** δηλ. θα αγνοούν και οι διοργανωτές και ο κόσμος την απόφαση της αστυνομίας, **ώστε εκ των πραγμάτων να καθίσταται αδύνατη η κινητοποίηση των πλατιών λαϊκών στρωμάτων και να δυσχεραίνεται σημαντικά η προσέλευση των πολιτών στον χώρο της συγκέντρωσης.**

Μήπως τελικά αυτή είναι η απώτερη επιδίωξη; Η θεσμική ακύρωση των συλλαλητηρίων για τα κρίσιμα και ανοιχτά εθνικά θέματα;

Επίσης η προσωπική αστική και ποινική ευθύνη του φυσικού προσώπου ως «οργανωτή» που θα επωμιστεί την δυσανάλογη ευθύνη για την ομαλή διεξαγωγή και ολοκλήρωση της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης, **η διάλυση των συγκεντρώσεων από την αστυνομική αρχή με βίαια κατασταλτικά μέσα χωρίς την παρουσία των εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας, θα έχει ως θλιβερή συνέπεια την αποθάρρυνση των διοργανωτών και των συμμετεχόντων που θα οδηγήσει μοιραία στον εκφυλισμό και στην εν τοις πράγμασιν κατάργηση του μέχρι πρότινος συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος, της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης.**

(Βλέπετε σχετικά για τις επιχειρησιακές και κατασταλτικές δυνατότητες της ελληνικής αστυνομίας **εδώ:**

<https://www.in.gr/2021/01/21/politics/kyvernisi/xrysoxoidis-ti-provlepei-neo-sxedio-diaxeirisis-synathroiseon-tha-aksiologeitai-epikindynotita-tis/>)

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθούμε περιληπτικά **στην διαδικασία διάλυσης μιας δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης η οποία διαρθρώνεται σε τρία επίπεδα.**

Πρώτο επίπεδο: Πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε αστυνομικής ενέργειας, ο επικεφαλής της αστυνομικής δύναμης καλεί τον οργανωτή της συνάθροισης να ανακοινώσει την λήξη της συνάθροισης στους συμμετέχοντες με την ταυτόχρονη έκκληση οι συγκεντρωμένοι να απομακρυνθούν άμεσα και ήσυχα από τον χώρο της πραγματοποίησής της. (Άρθρο 10 παρ. 2 εδαφ. α΄ του Π.Δ. 73/7-9-2020)

Δεύτερο επίπεδο: Στην περίπτωση αδυναμίας ή άρνησης του οργανωτή να ανταποκριθεί στο αίτημα της αστυνομίας για διάλυση της συνάθροισης, τότε ο επικεφαλής της αστυνομικής δύναμης καλεί στον τόπο της συνάθροισης τον αρμόδιο εισαγγελέα πρωτοδικών στον οποίον ανακοινώνει ότι συντρέχει περίπτωση διάλυσης. Εν συνεχεία, με την παρουσία και την σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα πρωτοδικών, ο επικεφαλής της αστυνομικής δύναμης απευθύνεται στο συγκεντρωμένο πλήθος και ανακοινώνει τους λόγους για τους οποίους δεν επιτρέπεται να συνεχισθεί η συνάθροιση και τους καλεί να αποχωρήσουν άμεσα από τον χώρο της πραγματοποίησής της. (Άρθρο 10 παρ. 2 εδαφ. β΄ του Π.Δ. 73/7-9-2020)

Τρίτο επίπεδο: Αν οι συγκεντρωμένοι δεν συμμορφώνονται στις υποδείξεις της αστυνομίας για διάλυση της συνάθροισης και δεν απομακρύνονται εκουσίως από τον χώρο της συνάθροισης, τότε ο επικεφαλής της αστυνομικής δύναμης υλοποιεί την απόφαση για την διάλυση της συνάθροισης (ακόμη και με πιθανολόγηση του κινδύνου) που πραγματοποιείται με δική του ρητή εντολή. (Άρθρο 10 παρ. 2 εδαφ. γ΄ και άρθρο 10 παρ.3 του Π.Δ. 73/7-9-2020).

Παρατηρούμε επομένως ότι στο τρίτο επίπεδο και κατά το χρονικό διάστημα της υλοποίησης της αποφάσεως της αστυνομίας για την διάλυση της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης, από τις επίμαχες νομοθετικές διατάξεις (Άρθρο 10 παρ. 2 εδαφ. γ΄ και άρθρο 10 παρ.3 του Π.Δ. 73/7-9-2020) δεν προβλέπεται ρητά, η υποχρεωτική παρουσία του

εκπροσώπου της δικαστικής αρχής, η εγγυητική παρουσία του οποίου θα διαφυλάξει τα συνταγματικώς προστατευόμενα έννομα αγαθά της ζωής, της τιμής, του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας των συναθροισμένων, από κάθε αυθαιρεσία, βιαιοπραγία και απόπειρα προσβολής τους, προερχομένη από τα αστυνομικά όργανα που θα κληθούν να επιβάλουν την απόφαση της διάλυσης καθ' υπέρβαση των αρχών της νομιμότητας και της αναλογικότητας, με την αθέμιτη χρήση σκληρών και κατασταλτικών μεθόδων, όπως είναι η χρήση εκτοξευμένου νερού, η ρίψη δακρυγόνων και χειροβομβίδων κρότου-λάμψης που δυνητικά μπορούν προκαλέσουν τον θάνατο ή να προξενήσουν βαριές σωματικές βλάβες στην υγεία των συγκεντρωμένων ανθρώπων.

Γιατί ο νομοθέτης δεν θέσπισε ρητά την υποχρεωτική παρουσία του εκπροσώπου της δικαστικής αρχής ο οποίος να παρίσταται καθ' όλη την διάρκεια της διεξαγωγής της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης (ιδίως στις μεγάλες συγκεντρώσεις και στα συλλαλητήρια) και μέχρι το πέρας αυτής και την ασφαλή αποχώρηση των συναθροισθέντων;

Γιατί ο νομοθέτης «κλείνει το μάτι» στις αστυνομικές δυνάμεις να αυθαιρετούν και να βιαιοπραγούν εις βάρος άοπλων συγκεντρωμένων ανθρώπων, μεταξύ των οποίων μπορεί να βρίσκονται ακόμη και μικρά παιδιά; Αν ο μη γένοιτο, υπάρχουν νεκροί εξαιτίας της υπερβολικής και ανάληπτης συμπεριφοράς της αστυνομίας, ποιος θα φέρει την πολιτική, ηθική και ποινική ευθύνη;

Από την θέση αυτή υποβάλλουμε θερμή έκκληση προς την κυβέρνηση να αναμορφώσει το ταχύτερο δυνατό το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο και να θεσπιστεί η υποχρεωτική παρουσία του εκπροσώπου της δικαστικής αρχής καθ' όλη την διάρκεια της διεξαγωγής της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης, μέχρι την λήξη της και την ασφαλή αποχώρηση όλων των συναθροισμένων, ώστε η παρουσία του εκπροσώπου της δικαστικής αρχής να λειτουργεί αφενός μεν εγγυητικά, για την προστασία των ατομικών δικαιωμάτων των συγκεντρωμένων και αφετέρου αποτρεπτικά, για τις αστυνομικές δυνάμεις στην

περίπτωση που θελήσουν να υπερβούν το προσήκον μέτρο επιβολής της τάξης.

Αν δεν επέλθει άμεσα η τροποποίηση του υφισταμένου νομικού πλαισίου, έχουμε τότε το εύλογο δικαίωμα να ισχυριστούμε, ότι συνιστά βαρύτατης μορφής **διάβρωση του δημοκρατικού πολιτεύματος, η υλοποίηση της απόφασης** από την αστυνομία **για την διάλυση** της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης, **χωρίς την παρουσία των εκπροσώπων της δικαστικής αρχής**, ως εγγύηση για την προστασία των ατομικών ελευθεριών και του σεβασμού προς το δικαίωμα στην ζωή (άρθρο 5 παρ. 2 Συντάγματος) των συμμετεχόντων, **όταν ακόμη και το χουντικό βασιλικό διάταγμα (Β.Δ. 269/1972, άρθρο 1 παρ. β) προέβλεπε ρητά** ότι ο επικεφαλής της αστυνομικής δύναμης **με την παρουσία και την σύμφωνη γνώμη των εκπροσώπων της Δικαστικής και Διοικητικής Αρχής διέταξε την διάλυση της συνάθροισης.** (Β.Δ. 269/1972, άρθρο 1 παρ.β: « Εις πάσας τας ανωτέρω περιπτώσεις, εάν μετά την τρίτη πρόσκληση οι οργανωταί και οι μετέχοντες της συναθροίσεως δεν υπακούσουν, ο εκπρόσωπος της Αστυνομικής Αρχής, **παρουσία των εκπροσώπων της Διοικητικής και Δικαστικής τοιαύτης, μετά γνώμη δε αυτών,** διατάσσει την διάλυση της συναθροίσεως, δια της χρήσεως, κατά την κρίση του, μετέκτιμηση της καταστάσεως, των προσφώρων προς τον σκοπόν τούτον μέσων..»).

Είναι συγκλονιστικά οδυνηρό να αντιπαραβάλλονται τα νομοθετικά κείμενα της δικτατορίας με αυτά της κυβερνήσεως του κ. Μητσοτάκη και να διαπιστώνεται ότι τα πρώτα υπερέχουν σε δημοκρατικό ήθος και ευαισθησία έναντι των δευτέρων!!

Τι άλλο χρειάζεται να πούμε ή να γράψουμε, ώστε να συνειδητοποιήσει ο δύσμοιρος λαός ότι η παρούσα κυβέρνηση του κ. Μητσοτάκη έχει εκτραπεί ανοικτά πλέον σε ένα φοβερό ολοκληρωτικό και τυραννικό καθεστώς πολύ χειρότερο από εκείνο της δικτατορίας των συνταγματαρχών;

Ζούμε εφιαλτικές στιγμές από την άποψη των συνταγματικών δικαιωμάτων τα οποία δεν καταργούνται μεν ευθέως, αλλά με την θέσπιση

αυστηρών προϋποθέσεων, προκειμένου κατά τους κυβερνητικούς ισχυρισμούς, να καθίσταται «νόμιμη» η άσκησή τους, **επέρχεται το ακριβώς αντίθετο (και προφανώς επιδιωκόμενο) αποτέλεσμα, δηλ. η δυσανάλογη αποδυνάμωση και εν τέλει ο στραγγαλισμός των συνταγματικών ελευθεριών.**

Συνιστά πραγματικά **αποκαρδιωτική διαπίστωση** για το κατόντημα της δημοκρατίας στην πατρίδα μας αν αναλογιστούμε, **ότι ακόμη και η δικτατορία των συνταγματαρχών** συμπεριέλαβε στο νομοθετικό διάταγμα για την ρύθμιση των δημόσιων συναθροίσεων **ρητή πρόβλεψη** (άρθρο 1 παρ. 4 του ν.δ. 794/1971) σύμφωνα με την οποία, η οργάνωση και η πραγματοποίηση των **ιδιωτικών συναθροίσεων** δεν υπόκεινται σε κανένα κρατικό έλεγχο και περιορισμό, **όταν η αντίστοιχη διάταξη λάμπει διά της ευγλώττου απουσίας της, από το προεδρικό διάταγμα της «δημοκρατικής» διακυβέρνησης του κ. Μητσοτάκη.**

Δεν είναι καθόλου υπερβολή να ισχυρισθούμε ότι η δραματική συρρίκνωση του δικαιώματος της δημόσιας υπαίθριας συνάθροισης **συνιστά θλιβερό προανάκρουσμα του επερχόμενου μεγάλου κινδύνου** που απειλεί να ισοπεδώσει και άλλα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα, **όπως την συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή του απαραβιάστου της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής και του οικιακού ασύλου,** που προβλέπεται και αναγνωρίζεται στο άρθρο 9 του Συντάγματος, με την αθέμιτη επιβολή και χρήση των νέων υπερσύγχρονων εφαρμογών της ψηφιακής τεχνολογίας.

Είναι προσωπική μου πεποίθηση ότι όσο **παραμένουμε σε μια κατάσταση παθητικής μοιρολατρίας και φοβικής ηττοπάθειας,** θα γινόμαστε μάρτυρες της ολοένα **αυξανόμενης συρρίκνωσης των θεμελιωδών ατομικών μας ελευθεριών** από ένα τεχνοκρατικό και αδυσώπητο ψηφιακό κράτος, στο οποίο θα γιγαντώνεται ο αυταρχισμός και η ολοκληρωτική νοοτροπία και θα ανοίγει συνεχώς η όρεξή του **για ένα ολοένα ασφυκτικότερο έλεγχο και παρακολούθηση της ιδιωτικής ζωής, αξιοποιώντας την πρόοδο της τεχνολογίας και της επιστήμης όχι για την βελτίωση των συνθηκών της ζωής, αλλά για την υποταγή των πολιτών.**

Στο όχι πολύ μακρινό μέλλον, είναι πολύ πιθανό να μεμφόμαστε τους εαυτούς μας που δεν αντισταθήκαμε αποφασιστικά στον επελαύνοντα νέο ολοκληρωτισμό της ιδιότυπης υγειονομικής και ψηφιακής τυραννίας, όταν ακόμα είχαμε την ευκαιρία να το κάνουμε.

Γιατί ο χρόνος στην κλεψύδρα τελειώνει.